

J. 6

PROGRAM FÖR UPPFÖLJNING AV OCH INSYN I VERKSAMHET SOM UTFÖRS AV PRIVATA UTFÖRARE

Bakgrund

Enligt Kommunallagen (1991:900), 3 kap 19 b§, ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod antaga ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Kommunerna är ansvariga även för verksamheter som överlämnats till privata utförare genom avtal. Syftet med lagstiftarens krav om program är att kommunerna ska ha ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas. Uppföljning och kontroll ska förbättras liksom allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet.

Programmet ska omfatta mandatperioden. De krav programmet lägger fast får inte genomslag på redan gällande avtalsrelationer.

Föreliggande program består av mål och riktlinjer för verksamhet som bedrivs av privata utförare, riktlinjer för hur uppföljning och kontroll ska ske samt riktlinjer för hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Privata utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande. Kommunala företag inkluderas således inte i begreppet.

Omfattning

Programmet omfattar all verksamhet som kommunen upphandlar, inom samtliga verksamhets- och ansvarsområden, och som tydligt riktar sig till och berör medborgarna. Det avser såväl hela verksamheter som delar av verksamheter, med stor betydelse för medborgarna/brukarna.

Fristående skolor och förskolor omfattas inte av programmet, då deras verksamhet är tillståndsreglerad och inte handlas upp.

Ansvar

Strukturen för hur styrningen, uppföljningen och kontrollen samt allmänhetens möjlighet till insyn ska motsvara den grundläggande strukturen för ansvaret i den politiska organisationen, som fastställs i kommunallagen. Kommunstyrelsen och nämnderna är operativt ansvariga för att organisera, genomföra och kontrollera verksamheterna inom respektive ansvarsområde enligt lagstiftning och uppdrag via reglemente eller separat beslut. Styrelsen och nämnderna har således på motsvarande sätt ansvaret för styrningen, uppföljningen och kontrollen samt allmänhetens möjlighet till insyn i de verksamheter som bedrivs av privata utförare.

Det kan konstateras att programmet, vad avser allmänhetens insyn, även gäller för kommunala företag, för det fall dessa skulle lägga ut verksamheter på entreprenad. Reglering ska ske i ägardirektiven.

Beståndsdelar

Programmet har följande beståndsdelar.

- Mål och riktlinjer för verksamheten
- Riktlinjer för hur uppföljning och kontroll ska ske
- Riktlinjer för hur allmänhetens insyn ska tillgodoses

Mål och riktlinjer – ur kvalitets- och effektivitetssynpunkt

Följande mål, fastställda av kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse eller nämnder, gäller för tiden till och med år 2018, avseende verksamhet som bedrivs av privata utförare.

- *Mål för vad konkurrensutsättning av verksamheten ska leda till*

Konkurrensutsättning ska nyttjas som ett medel för att nå mål om hög effektivitet, god kvalitet på kommunens tjänster och ökad välfärd för medborgarna.

- *Mål för vilka resultat verksamheten ska ge*
 - Verksamheten ska bedrivas i enlighet med gällande lagar, förordningar, föreskrifter och de mål kommunfullmäktige och respektive nämnd fastställt i övergripande mål respektive nämndsmål
 - De tjänster som tillhandahålles ska
 - kännetecknas av högsta kvalitet
 - präglas av kompetens
 - bedrivs hållbart
 - präglas av tolerans, öppenhet och respekt

Allmänna krav när verksamhet konkurrensutsätts

Utförare ska beakta de allmänna regler som gäller för offentlig förvaltning, enligt 1 kap 9 § regeringsformen, om allas likhet inför lagen samt saklighet och opartiskhet vid fullgörandet av uppgifterna.

Uppföljning och kontroll

En strukturerad uppföljning och kontroll ska genomföras av de verksamheter som bedrivs av privata utförare.

I avtal med leverantör ska kraven regleras om hur uppföljningen ska gå till i den enskilda verksamheten.

Uppföljning av verksamheten syftar till att säkra att leveranser sker i enlighet med ingångna avtal. Syftet är vidare att kontrollera för att förutse och upptäcka avvikelser, att ge ett underlag för utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet och att möjliggöra allmänhetens insyn.

Uppföljning av privat utförd verksamhet behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs och kan därför ha olika utgångspunkter.

Följande generella uppföljningsformer ska kompletteras med verksamhetsanpassade krav på uppföljning i respektive avtal med den private utföraren.

- *Regelbunden uppföljning inklusive avtalsuppföljning* syftar främst till att kontrollera att verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning och tecknade avtal. Uppföljningen bör dessutom omfatta specifika kvalitetsmått, bemanning, kompetens, personalomsättning och avvikelshantering. Antalet uppföljningstillfällen fastställs i avtalet med den private utföraren.
- *Rapportering av nyckeltal till nationella databaser och till ansvarig nämnd*
- *Deltagande i nationella undersökningar*
- *Brukarenkäter* syftar till att följa upp brukarnas upplevelser av den bedrivna verksamheten och/eller att kontrollera att enskild får stöd i enlighet med beslut.
- *Tillsyn, såväl anmäld som oanmäld*, syftar till att ge en översiktlig bild av förhållandena i verksamheten

Den private utföraren ska vara kommunen behjälplig i samband med uppföljning och utvärdering och lämna kommunen erforderlig dokumentation och information i övrigt. Kommunen ska ha kontinuerlig tillgång till egenkontrolluppgifter hos den private utföraren.

Allmänhetens insyn

Lomma kommun ska tillse att den privata utföraren ger tillgång till information om verksamheten, i syfte att möjliggöra allmänhetens insyn. Krav på vilken information som ska tillhandahållas ska regleras i avtal med leverantören.

Informationen som begäres in från privata utförare ska ha koppling till upphandlingen och den verksamhet som upphandlas och ska inte ställa högre krav än vad som är rimligt. Informationen ska praktiskt redovisas för allmänheten på så sätt att rapporter över uppföljning och granskning ska överlämnas till nämnden, på i avtalet fastställda tidpunkter, för att publiceras på kommunens hemsida.

Kraven gäller lika för kommunens företag, vad gäller allmänhetens insyn. Detta regleras i ägardirektiv för respektive bolag.

Informationen ska uppfylla följande krav avseende omfattning och form.

Omfattning:

- *Verksamhetens kvalitet*
- *Avvikelser i verksamheten*
- *Personalen och deras villkor*

- *Miljö-, integrations- och jämställdhetsarbete*
- *Utförarens ekonomi*
- *Ägarförhållanden och företrädare*

Form: Informationen ska överlämnas, digitalt alternativt i pappersform, till nämnden, på i avtalet fastställda tidpunkter, för att publiceras på kommunens hemsida.

Informationen ska vara tydlig och lättillgänglig.

Återkopplingen

Kommunstyrelsen och nämnderna ska återkoppla resultatet av uppföljningen och kontrollen samt allmänhetens möjlighet till insyn till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.
